

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 612/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 12 C 127/2016 z 19. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 127/2016 z 19. júla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. Sťažovateľka bola v postavení žalovanej v 2. rade stranou v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (pôvodné konanie, pozn.). Neskôr došlo zo strany žalobkyne k zmene žalobného petitu. Žaloba žalobkyne bola právoplatne zamietnutá a žalobkyňa bola zaviazaná nahradiť sťažovateľke, ako aj žalovanej v 1. rade trovy konania v rozsahu 100 %. Pokiaľ ide o meritum veci, žalobkyňa sa pôvodne domáhala určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam,

ktoré na ňu žalovaná v 1. rade na základe kúpnej zmluvy z 8. júla 2015 previedla za finančnú sumu 3 640 eur, pričom žalovaná v 1. rade následne od kúpnej zmluvy odstúpila a kúpnu zmluvou z 15. februára 2016 previedla sporné nehnuteľnosti na sťažovateľku za sumu 42 308 eur. Sťažovateľka nehnuteľnosti previedla ďalej na obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ] Sporné nehnuteľnosti boli následne vyvlastnené v prospech sťažovateľky a náhrada za vyvlastnenie bola v rozhodnutí o vyvlastnení stanovená sumou 42 308 eur.

4. Uznesením okresného súdu č. k. 12 C 127/2016 z 27. mája 2021 (ďalej len „rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka“) vydaným vyšším súdnym úradníkom bola žalobkyňa zaviazaná nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 1 688,47 eur (uznesenie sa týkalo aj náhrady trov konania v prospech žalovanej v 1. rade, pozn.).

5. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podali sťažovateľka, ako aj žalovaná v 1. rade sťažnosti. Napadnutým uznesením boli sťažnosti sťažovateľky a žalovanej v 1. rade zamietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť takto:

7. Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd pri určení náhrady trov konania postupoval arbitrárne a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou. Okresný súd pri určení odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal z § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom pri určení tarifnej odmeny vychádzal z výšky hodnoty veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor, pričom za určujúcu považoval sumu 3 640 eur, ktorá zodpovedala kúpnej cene, za ktorú žalovaná v 1. rade pôvodne previedla sporné nehnuteľnosti na žalobkyňu.

8. Podľa presvedčenia sťažovateľky mal okresný súd pri určení tarifnej odmeny vychádzať z kúpnej ceny 42 308 eur, za ktorú nehnuteľnosti nadobudla sťažovateľka a ktorá bola určená aj znaleckým posudkom na účely vyvlastnenia, keďže táto zobrazuje skutočnú trhovú cenu. Takto určenú hodnotu nehnuteľností v konaní nerozporovala ani samotná žalobkyňa a navyše žalobkyňa podľa vlastného vyjadrenia v konečnom dôsledku usilovala o vyplatenie tejto sumy z titulu náhrady za vyvlastnenie. Sťažovateľka poukazuje na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorých obsahu vyplýva, že pokiaľ sú určitá vec, právo alebo plnenie, ktoré sú predmetom súdneho sporu, peniazmi oceníteľné, potom sa suma vyjadrujúca ich cenu považuje za základ pre určenie tarifnej hodnoty, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci. Suma, z ktorej vychádzal okresný súd, nepredstavuje ani nepredstavovala reálnu trhovú hodnotu sporných nehnuteľností. Pokiaľ okresný súd poukazuje v napadnutom rozhodnutí na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 544/2019 z 28. júla 2020, sťažovateľka zastáva názor, že právne závery v ňom uvedené nie sú na jej vec aplikovateľné, keďže tento nález vychádzal z odlišného skutkového a právneho stavu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd pri výpočte tarifnej hodnoty veci aplikoval nesprávne ocenenie sporných nehnuteľností, ktoré nezodpovedá ich trhovej hodnote.

III.1. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu:

10. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že v „danej veci išlo o predmet konania, ktorý je oceneľný v peniazoch (rozhodnutie nález Ústavného súdu SR I. ÚS/544/2019–43 zo dňa 28. 07.2020), a preto bolo potrebné pri priznávaní náhrady trov konania vychádzať z § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky. Spoukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS/544/2019–43 zo dňa 28. 07.2020 – kde Ústavný súd uviedol, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona a ďalej Ústavný súd zhodnotil, že o výške trov nemožno rozhodnúť len mechanicky a predmet sporu je potrebné posudzovať v širších súvislostiach a s poukazom na skutočnosť, že predmetom konania bolo určenie, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy uzavretej so žalovanou 1/ (kúpna zmluva [redacted] zo dňa 08. 07. 2015), pričom tarifná hodnota nehnuteľnosti podľa tejto zmluvy je 3 640 eur. Na základe týchto skutočností určil súd hodnotu sporu vo výške 3 640 eur...“.

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti nemožno identifikovať, v čom sa podľa názoru sťažovateľky mal okresný súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe spočívajúcej v názore, že pokiaľ sú určitá vec, právo alebo plnenie, ktoré sú predmetom súdneho sporu, peniazmi oceneľné, potom sa suma vyjadrujúca cenu považuje za základ pre určenie tarifnej hodnoty, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci. O odklone od tejto praxe by bolo možné hovoriť, ak by okresný súd pri určení tarifnej hodnoty vychádzal z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Okresný súd v súlade s rozhodovacou praxou nadriadených súdov vychádzal z predpokladu, že sporné nehnuteľnosti sú oceneľné peniazmi a podľa toho aj určil tarifnú hodnotu. V tomto smere sa námietka sťažovateľky javí ústavnému súdu ako zjavne neopodstatnená.

12. Pokiaľ ide o nález ústavného súdu č. k. I. ÚS/544/2019 z 28. júla 2020, časť jeho odôvodnenia, ktorú prevzal okresný súd a ktorá je citovaná v bode 9 tohto uznesenia, je všeobecne aplikovateľná na akékoľvek rozhodnutie súdu týkajúce sa zmyslu a účelu zákonov a ich výkladu. Podľa názoru ústavného súdu platí všeobecne, že o akomkoľvek nároku „nemožno rozhodnúť len mechanicky a predmet sporu je potrebné posudzovať v širších súvislostiach“. Ústavný súd preto nevidí príčinnú súvislosť medzi námietkou sťažovateľky o nemožnosti aplikácie predmetného nálezu ústavného súdu a napadnutým uznesením.

13. K podstatnej námietke sťažovateľky, podľa ktorej okresný súd mal na účely výpočtu tarifnej hodnoty veci vychádzať zo sumy 42 308 eur, ktorá zodpovedala kúpnej cene dohodnutej v kúpnej zmluve uzavretej medzi žalobkyňou a sťažovateľkou (ako aj zo znaleckého posudku a z vyvlastňovacieho rozhodnutia), ústavný súd uvádza, že žalovaná v 1. rade pred podaním žaloby previedla svoje vlastnícke právo na základe kúpnej zmluvy z 8. júla 2015 uzavretej so žalobkyňou za kúpnu cenu dohodnutú medzi žalobkyňou a žalovanou v 1. rade na sumu 3 640 eur. Z takto ohodnoteného predmetu plnenia v označenej kúpnej zmluve žalobkyňa odvádzala svoje vlastnícke právo, ktorého určenia sa v konaní domáhala. Ak za týchto okolností okresný súd ustálil hodnotu predmetu konania na sumu 3 640 eur, nemožno jeho rozhodnutie považovať za také, ktoré by prekračovalo rámec ústavnej udržateľnosti takto ustáleného skutkového stavu vo vzťahu k predvídateľnej hodnote sporu pre žalobkyňu z hľadiska ňou uzavretej kúpnej zmluvy so žalovanou v 1. rade, ktorá bola východiskom pre podanie žaloby. Ústavný súd v tejto súvislosti uzatvára, že z pohľadu sťažnostnej argumentácie sťažovateľky nemožno za daných okolností dospieť k záveru o svojvoľnom, a tým aj ústavne významnom postupe okresného súdu. Vzhľadom na už uvedené aj táto časť argumentácie sťažovateľky je preto neopodstatnená.

14. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

15. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľkou označeného základného práva.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11. ods. 1 listiny a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu:

16. K namietanému porušeniu označených práv je potrebné uviesť, že sťažovateľka namieta ich porušenie v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie jej práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zrejmé, že vo vzájomnej vecnej súvislosti dotknutých práv nemohlo dôjsť ani k porušeniu ďalších sťažovateľkou označených práv podľa ústavy, listiny a dodatkového protokolu.

17. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky namietajúcu porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu